

25 Februari 2026

Beste molenaars,

Hierbij ontvangen jullie de nieuwste Bonkelaar met diverse belangrijke en informatieve onderwerpen.

MAAK JE OPLEIDING TOT EEN SUCCES

In deze tekst geeft het bestuur van de Afdeling Gelderland een aantal tips om je opleiding tot molenaar tot een succes te maken. En vergroot je de kans je examen in één keer te halen.

Praktijk op je 'eigen' molen

In onze provincie heeft elke gediplomeerde molenaar de bevoegdheid om leerlingen op te leiden en aan te melden voor het examen. Als je molenaar wilt worden, heb je een dus ruime keus uit molens waar je praktijkervaring kunt opdoen. Op de site van het Gilde van Molenaars (GvM) vind je bij de Afdeling Gelderland een [lijst met Gastmolenaars](#). Op deze lijst staan namen van molenaars die graag leerlingen op hun molens ontvangen. In de meeste gevallen kun je op die molens een hele opleiding volgen; op alle vermelde molens kun je een keer een dag meelopen.

Je bent niet verplicht om te kiezen voor een molen en een molenaar op deze lijst; de keuze is vrij. Maar let wel op dat je op een molen terecht komt waar je ook echt wordt opgeleid. Het gaat er om dat je zo veel kennis en ervaring opdoet dat je er je examen mee kunt halen. Volgens de regels moet je daarvoor minimaal 150 uren op je 'eigen' opleidingsmolen hebben gedraaid. Maar dat moeten dan wel vooral nuttige uren zijn geweest, waarin je wat hebt opgestoken. Zelfs dan zijn die 150 uren in het algemeen nog weinig om zelfstandig een molen te kunnen bedienen.

Vaak werkt het het best om je eerst op je eigen molen te concentreren. Leer in het begin zoveel mogelijk over deze molen. Onderzoek de constructie, en leer met de molen te werken. Na verloop van tijd kun je je horizon verbreden, en je gaan verdiepen in de theorie en in andere molens. De theorielessen en de lesstof (ook over andere molentypen) zul je beter begrijpen naarmate je

meer over je eigen molen weet. Ook van bezoeken aan andere molens steek je dan het meeste op.

De theorielessen

Al jarenlang verzorgen Eep Top en Petro van Doorne eenmaal per maand theorielessen voor leerling-molenaars in de provincie Gelderland. De laatste jaren doen ze dat digitaal. De lessen beginnen in september en eindigen tegen de zomervakantie. Elke les heeft een eigen onderwerp, waardoor het mogelijk is om midden in een cursusjaar te beginnen. Leerling-molenaars krijgen voor elke les afzonderlijk per e-mail een uitnodiging, zodat zij zich aan kunnen melden. Planning eerste helft 2026 is als volgt:

- 18 maart 2026: Molentypes Deel 2
- 15 april 2026: Molenfuncties Deel 1
- 20 mei 2026: Molenfuncties Deel 2
- 17 juni 2026: Molenwielen en Onderhoud

De digitale lessen kun je op elk gewenst moment terugkijken. Je kunt ze vinden op de site van het GvM, onder [Opleidingen/Het lesmateriaal/Videotheek](#).

Je kunt je pas aanmelden voor je (toelatings-)examen, als je minimaal één jaar als leerling bij het GvM bent ingeschreven. De meeste leerlingen nemen er meer tijd voor; een jaar of twee is heel gebruikelijk. Het geeft de mogelijkheid om de theorielessen vaker dan één keer te volgen. Bij de tweede keer zul je merken dat je de theorie beter snapt dan bij de eerste keer.

De tijd die je aan theorielessen hebt besteed, telt niet mee voor het aantal uren dat je op je eigen molen en op een vreemde molen moet hebben gedraaid.

Het lesmateriaal

Het GvM stelt uitgebreid lesmateriaal ter beschikking. Na je aanmelding kun je het gratis van de site downloaden. Als je het lesmateriaal liever op papier ontvangt, dan kun je het bij het GvM kopen.

Het is niet nodig om al het lesmateriaal uit je hoofd te gaan leren. Het vormt vooral een prachtig geïllustreerd naslagwerk. De theorielessen zijn gebaseerd op de exameneisen (zie hierna). Het lesmateriaal kan je helpen om die lessen beter te begrijpen. Met behulp van de inhoudsopgave en het trefwoordenregister kun je er alle onderdelen van de verschillende molentypen (en nog veel meer!) in opzoeken.

Bezoek aan andere molens

Minimaal 30 uren moet je hebben doorgebracht op een andere dan je eigen molen. Ook deze uren zijn bedoeld als opleiding. Je hebt er het meeste aan, wanneer je van tevoren contact opneemt met de molen die je wilt

bezoeken. Het is van belang dat de molenaar tijd voor je kan vrijmaken, om je te vertellen wat de bijzonderheden van zijn molen zijn en om je met de molen te laten draaien. Alleen op die manier doe je kennis en ervaring op. Als je het lastig vindt om een andere molen uit te zoeken, kun je opnieuw kijken op de lijst met Gastmolenaars.

Het komt voor dat leerlingen tijdens de voorjaars- of de najaarsexcursie alle bezochte molens laten aftekenen dat zij er die dag zijn geweest. Het mag, maar het is niet zo zinvol. Het gaat er bij de aanmelding voor je examen niet om dat je zoveel mogelijk vreemde molens hebt bezocht. Van belang is dat je met verschillende molentypen kennis hebt gemaakt, de constructie van zo'n ander type goed hebt bekeken, en ervaring hebt opgedaan met het krui-systeem, het wiek-systeem en de vang. Tijdens het examen kunnen er vragen worden gesteld over een ander soort molen dan die waar je examen wordt afgenomen. Je moet die vragen kunnen beantwoorden.

De exameneisen staan op de site van De Hollandsche Molen. Je kunt ze makkelijk vinden door op de site van het GvM te klikken op Opleidingen/Het examen. Als je vervolgens in de tekst klikt op [Exameneisen windmolenaar](#) of [Exameneisen watermolenaar](#), kom je vanzelf op de juiste plek terecht.

Het kan lastig zijn om te bepalen of je klaar bent voor het examen. Om je hierbij te helpen heeft de Afdeling Gelderland op de site van het GvM een lijst geplaatst met examinatoren waarbij je een dagdeel kunt meedraaien. Als jij en je opleider het gevoel hebben dat je voor het examen kunt worden aangemeld, kun je met een van de examinatoren bekijken of je inderdaad voldoende kennis en ervaring hebt opgedaan. De examiner kan je na afloop tips geven over onderwerpen waar je nog eens extra aandacht aan zou moeten schenken. Wanneer de examiner aangeeft dat je kunt aanmelden, geeft dat natuurlijk geen garantie dat je zult slagen. Maar door het bezoek kun je de kans op teleurstelling tijdens een examen kleiner maken. Voor het bezoek aan een examiner kun je een deel gebruiken van de 30 uren die je minimaal op een vreemde molen moet draaien.

Een onderdeel dat ook afgetekend moet zijn bij de aanvraag van je toelatingsexamen is de valbeveiligingstraining. Voor het volgen van de valbeveiligingsinstructie als onderdeel van het komende toelatingsexamen, kun je je aanmelden bij Bartjan Kaptein. Bartjan is te bereiken via het mailadres b.kaptein.6@kpnmail.nl of 06-40200978.

Ben je klaar voor het examen?

Eerst doe je toelatingsexamen, georganiseerd door de Afdeling Gelderland. Het wordt afgenomen door Gelderse examinatoren. Als je voor het toelatingsexamen bent geslaagd, wordt je door de afdeling aangemeld voor het landelijk examen. Dat examen wordt een paar maanden later afgenomen door examinatoren van De Hollandsche Molen. Wanneer je het landelijk examen met goed gevolg aflegt, krijg je het felbegeerde getuigschrift.

Bijeenkomst Veiligheidscoaches 2025

Op zaterdag 22 november '25 heeft het landelijke Veiligheidscoachesoverleg plaatsgevonden. Dit overleg werd bezocht door veiligheidscoach Bartjan Kaptein en bestuurslid Jos Betting. Samen met een 15-tal collega's uit het hele land werd gesproken over dit belangrijke onderwerp, veiligheid. Dit overleg werd voorgezeten door Sander Molenaar, de landelijk veiligheid deskundige, met Nicole Bakker, voorzitter van de Hollandse Molen en met Eelco van Norren, voorzitter Gilde Gelderland.

Op deze dag stond het thema veiligheid centraal en het introduceren van de LMRA.

Veiligheid is een belangrijk aspect binnen onze molenwereld. Daarbij is niet alleen het veilig draaien van de molen belangrijk, maar ook het uitvoeren van werkzaamheden aan de molen. Voor dit laatste wordt nu de LMRA, oftewel Last Minute Risico Analyse, ingevoerd. Bij de LMRA is het belangrijk dat men eerst goed kijkt hoe de klus uitgevoerd moet worden voordat men eraan begint. Denk bijvoorbeeld aan: wat kan er vallen tijdens de werkzaamheden, wat zijn de veiligheid risico's en wat kan er fout gaan? Ook is het essentieel om de actuele weersomstandigheden tijdens de werkzaamheden in de gaten te houden. Daarnaast is het belangrijk om na te gaan of men fysiek in staat is de werkzaamheden veilig uit te voeren. Je moet minimaal 18 jaar zijn en zorg dat je niet alleen bent als je werkzaamheden aan de molen uitvoert. Zorg ook voor een back-upcontact, mocht er iets misgaan, dan kan er hulp worden ingeschakeld.

Zo komen er allerlei thema's voorbij die de nodige aandacht verdienen. Op de website van <https://gildevanmolenaars.nl/veiligheid>, is veel informatie te vinden over veiligheid. Mocht je nog vragen hebben, neem dan contact op met een van onze veiligheidscoaches, zij helpen je graag verder.

Vele jaren heeft Rob Duinkerken zich ingezet als veiligheidscoach en valbeveiligingstrainer. Rob heeft zijn taak als veiligheidscoach neergelegd, maar blijft actief als trainer valbeveiliging. De afdeling Gelderland is hem dan ook dankbaar voor al zijn werkzaamheden.

Rob zal worden opgevolgd door Emiel van Schaik. Emiel is al een jaar of 30 molenaar en was jarenlang ambulance-verpleegkundige, en nadien veiligheidsfunctionaris bij kaasfabriek De Graafstroom in Bleskensgraaf. Als gildelid kunt je advies inwinnen bij de coaches, bijvoorbeeld bij vragen over de RI&E.

De coaches staan voor je klaar en helpen graag verder omtrent taken rondom veilig werken aan en in onze molens.

Bartjan Kaptein Tel: 06-40200978 mail: b.kaptein.6@kpnmail.nl

Emiel van Schaik Tel: 06-45667640 mail: evanschaik@betuwsemolens.nl

Voorjaarsexcursie

Voorjaarsexcursie West-Brabant en provincie Antwerpen 28 maart 2026

Op zaterdag 28 maart vindt de voorjaarsexcursie voor donateurs van de Stichting Vrienden van de Gelderse Molen en (leerling) molenaars van de afdeling Gelderland van het Gilde van Molenaars plaats. Tijdens deze excursie gaan we een tweetal molens bezoeken in West-Brabant en een drietal molens in de provincie Antwerpen (België). Het gaat hier om wind-, water- en rosmolens met functies als korenmolen en oliemolen.

Het bestuur van de Stichting Vrienden van de Gelderse Molen en het afdelingsbestuur Gelderland nodigen jullie dan ook van harte uit om samen op pad te gaan naar West-Brabant en de provincie Antwerpen.

Aan de laatste details van deze excursie wordt nog gewerkt, maar we starten in ieder geval om 10:00 uur bij de Heimolen in Rucphen, waar de koffie of thee voor ons klaar zal staan. Deze beltmolen met functie korenmolen is voorzien van een wiekenkruis met potroeden en het wieksysteem van Fauël (fokwieken) met bedienbare remkleppen. De inrichting van de molen bestaat o.a. uit een mengketel, plansichter en elektrisch aangedreven jacobs ladder en borstelbui.

Na het bezoek aan deze molen vertrekken we naar Nispen, waar we de molen Van Aerden gaan bezoeken. Hier staat voor ons het tweede kopje koffie of thee klaar en omdat we in het Brabantse land zijn, hoort daar natuurlijk ook een worstenbroodje bij. De molen Van Aerden is ook een beltmolen met functie korenmolen en deze molen is vooral bekend om het

feit dat deze op beide roeden het Van Riet wieksysteem heeft, welke middels een zwichtring bediend wordt. De molen heeft verder onder andere ook een hoepelvang, waarvan de vangbalk boven het voeghout hangt, maar ook een rollenlager i.p.v. baansteen en in het 'plafond' verzonken maalstenen.

Bij het vertrek vanuit Nispen krijgen jullie een lunchpakket en gaan we in twee kleinere groepen de grens over België in. Hier gaan we de Laermolen in Hoogstraten en de Potbergmolen (molen van Opstal) in Rijkevorsel bezoeken. De Laermolen is een onderslag watermolen met functie oliemolen waar o.a. smout (koolzaadolie) en walnotenolie geslagen wordt in een oliemolen bestaande uit een kollergang en slagbank.

De Potbergmolen is een beltmolen met functie korenmolen met een Oud-Hollandswieksysteem met gelaste roeden. In de molen is o.a. ook een dieselmotor en koekenbreker aanwezig. Na het bezoek aan deze molens wisselen de groepen tussen Laermolen en Potbergmolen, zodat iedereen beide molens kan bezoeken.

Nadat we zo beide molens bezocht hebben, vertrekken we naar de laatste molenlocatie van deze dag en rijden naar Weelde (Ravels). Hier gaan we namelijk op bezoek bij de molens van Arbeid Adelt en dat zijn een stellingmolen, een mechanische maalderij en een buitenrosmolen. De stellingmolen is een korenmolen met een drietal windgedreven maalkoppels. De maalderij heeft een Ruston dieselmotor, waarmee 2 steenkoppels, 1 breekmolen, 1 pletmolen, 1 mengketel, 1 hamermolen, 1 elevator en een luiwerk aangedreven worden. De rosmolen is ingericht als oliemolen. Bij deze molen is ook een ontvangstruimte en hier zullen we deze excursiedag gezamenlijk afsluiten met het nuttigen van een consumptie. Al met al zullen we deze dag rond 17:00 uur eindigen.

De kosten voor de excursie komen uit op € 26,00 per persoon en daarvoor krijgen jullie dan: koffie of thee op de Heimolen, koffie of thee met worstenbroodje op de molen Van Aerden, lunchpakket (bestaande uit drie belegde zachte bolletjes, flesje water en stuk fruit), consumptie bij molen Arbeid Adelt, entreekosten en dankjewel voor de molenaars. Voor vervoer naar de molens moeten jullie zelf zorg dragen, maar probeer zoveel mogelijk samen te rijden naar de verschillende molens.

Om deel te kunnen nemen aan deze excursie moeten jullie jezelf uiterlijk 14 maart opgeven bij Petro van Doorne: petrovandoorne@kpnmail.nl

Jullie ontvangen dan een mail met bevestiging en daarin opgenomen een tikkie respectievelijk rekeningnummer waar de verschuldigde € 26,00 betaald kunnen worden en inschrijving definitief wordt. Bij inschrijven voor deze excursie gelden een aantal voorwaarden, te weten: "wie het eerst komt, het eerst maalt" en er kunnen maximaal 50 deelnemers zijn bij deze excursie i.v.m. de beschikbare ruimte en groeps grootte in enkele van de te bezoeken molens.

Circa een week voor de excursie ontvangen jullie het definitieve programma gemaild, met daarin de bezoektijden en adressen van de verschillende molens.

Vacature Openlucht Museum

Molenaar Dirk-Jan Abelskamp maakte ons attent op de volgende interessante vacature:

<https://www.werkenbijhetopenluchtmuseum.nl/vacatures/museumpresentator-molens-arnhem-204>

Penningmeester gezocht

De Molenfederatie/Stichting Vrienden van de Gelderse Molen zoekt een nieuwe penningmeester.

De huidige penningmeester zal bij de komende ALV op 30 mei aftreden.

Mocht u interesse hebben om het bestuur te komen versterken, of voor meer informatie over de functie, kunt je mailen naar info@molenfederatiegelderland.nl

Voorjaarscursus molengids

Op 11 en 18 april organiseert de Molenfederatie Gelderland weer een cursus voor molengidsen in het Openluchtmuseum te Arnhem. Dag één gaat over algemene molenkennis en wordt gegeven door Franck de Hoogh. Dag twee wordt gegeven door Ada Meurs en gaat over presentatietechnieken.

Beide dagen zijn ook afzonderlijk te volgen, en voor beide dagen zijn nog enkele plekken vrij. De kosten bedragen € 15,- voor het cursusmateriaal.

De kosten voor toegang tot het park en parkeren zijn inbegrepen. U kunt zich opgeven via info@molenfederatiegelderland.nl

STORMEINDJES

Valbeveiliging

- Wil je voor je molen een valbeveiligingset van de afdeling lenen, neem dan contact op met een van de volgende molenaars:
 - Harderwijk: Joop Kruizinga, JHKruizinga@hetnet.nl of 06-51538738
 - Warnsveld: Dirk-Jan Abelskamp, dirk-jan.abelskamp@hetnet.nl of 0575-519302
 - Harreveld: Jos Betting, josebetting@ziggo.nl of 06-22908213
 - Afferden: Rob Duinkerken, rob.duinkerken@gmail.com of 06-24152862
 - Tiel: Petro van Doorne, petrovandoorne@kpnmail.nl of 06-19195460

De valbeveiligingssets zijn er voor onze veiligheid bij het werken op hoogte in het gevlucht van onze molens, dus maak er gebruik van!

Voor het keuren van je valbeveiligingset kun je contact opnemen met;

- Rob Duinkerken rob.duinkerken@gmail.com
Tel:06-24152862.
- Henk Prinsen (oost Gelderland) henk.prinsen62@gmail.com
Tel:06-53227228

Let op! Het keuren van een valbeveiligingset moet elk jaar gebeuren.

Bezetting molens

- Geef aan Jos Betting door op welke molen je draait als (leerling) molenaar, want wij hebben het overzicht van “op welke molen wordt door welke molenaars gedraaid” nog niet compleet. Daarom langs

deze weg een blijvend verzoek om door te geven op welke molen jullie draaien. Jos is te bereiken per mail via het mailadres gldleden@gildevanmolenaars.nl.

Contactgegevens, veiligheidscoaches en redactie

- Adres, telefoonnummer of e-mailadres gewijzigd? Je kunt zelf je gegevens aanpassen op de website van het GVM. Ga hiervoor naar [Mijn GVM](#) en log in. Voor het verzenden van de Bonkelaars gebruiken wij de e-mailadressen op de site, dus het is belangrijk dat deze kloppen. Als je je nieuwe e-mailadres bij het inloggen wilt gaan gebruiken als gebruikersnaam moet je even een mailtje sturen naar ledenadministratie@gildevanmolenaars.nl. Ook als het zelf aanpassen van gegevens niet lukt kun je een mailtje naar dat adres sturen.
- De veiligheidscoaches van onze afdeling zijn:
 - Bartjan Kaptein b.kaptein.6@kpnmail.nl 06-40200978
 - Emiel van Schaik evanschaik@betuwsemolens.nl 06-45667640
- Suggesties en mededelingen voor de volgende Bonkelaar graag voor 15 december bij ons indienen. Redactie adres: gldsecr@gildevanmolenaars.nl